

היום נלמד בעזרת ה':

סנהדרין דף כט

למדנו במשנה - אוהב זה שושבינו וכו': [שושבינו = אדם שמטפל בצרכי חופתו ובזיווגו, והוא פסול לו בימי חופתו].

וכמה? כמה זמן הוא פסול לו? תשובה: אמר ר' אבא אמר רבי ירמיה אמר רב: הוא פסול לו במשך שבעת ימי המשתה. ורבנן משמיה דרבא אמרי אפילו מיום ראשון ואילך: כבר מהיום הראשון של שבעת ימי המשתה בטלה השושבינות שלו והוא כשר להעיד לו.

*

למדנו במשנה - השונא כל שלא דבר עמו שלושה ימים באיבה:

ת"ר: נאמר בתורה לגבי רוצח בשגגה **"והוא לא אויב לו ולא מבקש רעתו"**, ודורשים ש"הוא" הכוונה לעד שמעיד על הרוצח שרצח בשגגה וחייב גלות, דהיינו ש"הוא" העד לא אויב של הרוצח, והשופט "לא מבקש רעתו" של הרוצח, ורק במקרה כזה כשר העד להעיד והדיין לדון, ומכאן למד רבי יהודה (במשנתנו) שהשונא פסול לעדות.

אשכחן שונא: מצאנו שהשונא פסול לדון ולהעיד. **אוהב מנלן?** ומנין שהאוהב פסול?

תשובה: קרי ביה הכי, **והוא לא אויב לו ולא אוהב לו יעידנו, ולא מבקש רעתו ולא טובתו ידיננו:** תדרוש את הפסוק הנ"ל כך: אם הוא לא אויב שלו ולא אוהב שלו, יעיד לו. ואם הוא לא מבקש את רעתו ולא את טובתו, ידון אותו.

קושיא: **מידי אוהב כתיב?** וכי בפסוק נאמר "והוא לא אוהב"?

תירוץ: **אלא סברא הוא:** אנו לומדים זאת מסברא, הטעם שאויב פסול הוא משום שדעתו רחוקה מחבירו ולכן יש לחשוש שיעיד נגדו שקר, וכמו כן אוהב פסול משום שדעתו קרובה לחבירו ויש לחשוש שיעיד לטובתו שקר.

ורבנן: חכמים החולקים במשנתנו על רבי יהודה וסוברים שאוהב ושונא כשרים, איך הם דורשים את הפסוק הנ"ל?

תשובה: חד לדיין: חלק אחד מהפסוק דורשים שדין שונא פסול לדון, לפי שהוא לא יוכל למצוא לו זכות בדין. **איך:** והחלק השני נדרש שאין שני דיינים השונאים זה את זה יכולים לשבת בדין אחד, לפי שכל אחד יסתור את דברי חברו גם אם יאמר טעם נכון.

משנה: ומאיימין עליהם: יבואר בגמ'.

ומשיירין (= ומשאירים) את הגדול שבהן (= שבעדים), ואומרים לו אמור היאך אתה יודע שזה חייב לזה, כלומר איך אתה יודע שראובן חייב כסף לשמעון? **אם אמר העד 'הוא אמר לי שאני חייב לו',** כלומר ראובן בעצמו אמר לי שהוא חייב כסף לשמעון, לא אמר כלום, לפי שאדם עשוי לומר 'אני חייב כסף לפלוני' כדי שלא יחשבו שהוא עשיר, ובאמת הוא לא חייב לו כלום. וכן אם אמר העד '**איש פלוני אמר לי שהוא חייב לו',** כלומר איש פלוני אמר לי שראובן חייב כסף לשמעון, לא אמר כלום, כיון שזה 'עד מפי עד' (= העד הזה מעיד את מה ששמע מעד אחר, ואין זו עדות).

עד שיאמר בפנינו הודה לו שהוא חייב לו מאתים זוז: ורק אם העד אומר שראובן ושמעון היו לפנינו, וראובן הודה בפנינו שהוא חייב כסף לשמעון, והוא אמר זאת כדי להודות בפני עדים שיעידו על כך, אז מקבלים את דבריו.

ואחר כך מכניסין את השני ובודקין אותו כמו שבדקו את העד הראשון, **אם נמצאו דבריהן מכוונין (= שהעידו אותו דבר) נושאים ונותנים בדבר.**

שנים אומרים זכאי ואחד אומר חייב, זכאי: אם שני דיינים מזכים את הנתבע ודיין אחד מחייבו, הדין שהוא זכאי, שנאמר "**אֶחָדֵי רַבִּים לְהַטֹּת**" דהיינו שהולכים אחר הרוב. וכן להיפך, אם שנים מחייבים ואחד מזכה, חייב.

אם דיין אחד אומר חייב, ודיין אחד אומר זכאי, ודיין אחד אומר 'איני יודע', **ואפילו שנים מזכין או שנים מחייבין ואחד אומר איני יודע, יוסיפו הדיינים,** כלומר צריך להוסיף עוד שני דיינים. ולמרות שאם אותו דיין שאומר 'איני יודע' היה נחלק על השנים (= אם הם מזכים הוא היה מחייב או להיפך) הרי שהוא היה בטל במיעוט, והדין היה נפסק כמו השנים, וא"כ מדוע כעת שהוא אומר 'אני יודע' צריך להוסיף עוד שני דיינים? **תשובה:** לפי ש'איני יודע' הרי זה כאילו שהוא לא ישב בדין, ונמצא שיש כאן רק שני דיינים, וצריך

שלושה דיינים, ולכן יוסיפו עליהם עוד שנים. (ולא די להוסיף דיין אחד, שמא זה שאמר 'אני יודע' יחזור בו ויפסוק כמו אחד הדיינים, ונמצא ביד שקול).

גמרו את הדבר: לאחר שהדיינים גמרו לדון ביניהם והכריעו ע"פ הרוב, **היו מכניסין אותן** (= את בעלי הדין), **הגדול שבדיינין אומר** - **'איש פלוני אתה זכאי'** / **'איש פלוני אתה חייב'**.

ומניין לכשיצא וכו': לאחר שיצא הדיין מבית הדין אסור לו לומר למי שהתחייב בדין - **'אני זיכיתי אותך וחבירי חייבו אותך, אבל מה אני יעשה שחבירי רבו עלי ובטלה דעתי ברוב'**.

גמרא: היכי אמרי' להו? מה אומרים לעדים כדי לאיים עליהם?

אמר רב יהודה הכי אמרינן להו: כך אומרים להם - **"נְשִׂאִים וְרוּחַ וְגֶשֶׁם אֵין אִישׁ מְתֵהֵל בְּמֵתַת שְׁקֵר"**, כלומר בגלל מעידי שקר הגשמים נעצרים, ואפילו כשהשמים מתקשרים בעננים ורוח להוריד את הגשם, אין הגשם בא.

אמר (ליה) רבא: אין זה איום עליהם, לפי שלא אכפת להם שלא ירד גשם, שהם אומרים בליבם **'שבע שנים היה רעב, ועל פתח בעל מלאכה הוא לא עבר'**. כלומר יתכן שהעדים הם בעלי מלאכה ואינם חוששים מהרעב.

אלא אמר רבא: כך אומרים להם - **"מְפִיץ וְתָרַב וְחָץ שָׁנוּן אִישׁ עֹנֶה בְּרַעְיוֹ עַד שְׁקֵר"**, בעוון עדות שקר בא דָּבָר, והם יפחדו שמא ימותו.

אמר (ליה) רב אשי: אין זה איום עליהם, שהם אומרים בליבם **'שבע שנים היתה מגיפה, ואף אדם לא מת קודם זמנו'**.

אלא אמר רב אשי, אמר לי נתן בר מר זוטרא: כך אומרים להם - **'עדי שקר על שוכריהם מזולזלים'**, כלומר עדי שקר מבוזים אפילו בעיני מי ששוכר אותם להעיד שקר, כפי שנאמר לגבי איזבל ששכרה עדי שקר להעיד נגד נבות היזרעאלי **"וְהוֹשִׁיבוּ שָׁנִים אֲנָשִׁים בְּנֵי בְלִיעַל נָגְדוּ וַיַּעֲדוּהוּ לְאֹמֵר בְּרַכְתָּ אֱלֹהִים וְמִלְךְ וְהוֹצִיאָהוּ וְסִקְלָהוּ וַיָּמָת"**, הרי שאפילו איזבל ששכרה את עדי השקר קראה להם **"בני בליעל"**, ומכאן שהם מבוזים אפילו בעיני מי ששוכר אותם. [= אחאב מלך ישראל היה מלך רשע, והוא רצה לקנות את הכרם של נבות היזרעאלי ונבות לא רצה למכור לו, איזבל אשתו של אחאב אמרה לאחאב שהיא תדאג להעביר לו את כרמו של נבות ע"י שתשכור עדי שקר שיעידו שהוא בירך את ה' (בל' סגי נהור) ויהרגו את נבות והוא יקח את כרמו].

*

למדנו במשנה - אם אמר הוא אמר לי כו' עד שיאמרו בפנינו הודה לו שהוא חייב לו מאתים זוז:

מסייע ליה לרב יהודה: רבי יהודה אמר שמי שרוצה להודות לחבירו בפני עדים צריך לומר לעדים 'אתם עדי', הגמ' אומרת שאכן כך משמע ממשנתנו, שהמשנה אמרה 'עד שיאמרו בפנינו הודה לו', ומשמע שהם אומרים שהוא עשה אותם עדים על כך, ולא שהם סתם שמעו שהוא הודה. (אחרת המשנה היתה אומרת 'עד שיאמרו שמענו שהודה לו').

איתמר נמי א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן (מנה לי בידך, אמר לו 'הן! למחר אמר לו 'תנהו לי', אמר 'משטה אני בכ' פטור): כלומר אתמול הוא הודה שחייב לו והיום הוא אומר 'אתמול סתם צחקתי עליך בגלל שתבעתי אותי על דבר שבכלל לא היה' פטור, ולמרות שאתמול שמעו העדים שהוא מודה שחייב לו, פטור כיון שלא אמר להם 'אתם עדי'.

ולא עוד אלא אפילו הכמין לו עדים אחורי גדר וכו': ואפילו אם התובע החביא עדים מאחורי הגדר כדי שישמעו שחבירו מודה לו שחייב, ושאל אותו התובע 'האם אתה רוצה להודות לי בפני פלוני ופלוני העדים?' ואמר לו חבירו 'הייתי מודה לך בפניהם אלא שאני מפחד שמא תכריח אותי לבוא לדין', ולמחרת אמר לו 'תחזיר לי את החוב שהודית לי שאתה חייב לי', ואמר לו חבירו 'משטה אני בכ', הרי הוא פטור, כי לא הודה לו בפני עדים. **ממשיכה הברייתא:**

ואין טוענין למסית: המסית את חבירו לעבוד עבודה זרה, אין בית דין טוענים עבורו טענת זכות, אלא אם הוא טוען בעצמו. ע"כ הברייתא. **הגמ' מקשה: מסית מאן דכר שמיה? מה שייך לכאן מסית?**

תירוץ: חסורי מיחסרא והכי קתני: כך צריך לגרוס בברייתא - **אם לא טען אין טוענין לו**, כלומר אם לא טוען 'משטה הייתי בכ' כשהודית' אלא טוען 'אני לא אתן לך, תביא עדים שהלויית לי', אין ב"ד טוענים לו זאת (= שהוא היה משטה בכ) אלא מחייבים אותו מחמת הודאתו. **ובדיני נפשות אע"ג דלא טען טוענין לו**, כלומר בדיני נפשות אם יש טענת זכות שהוא לא יודע לטעון, ב"ד טוענים זאת עבורו. **ואין טוענין למסית**, למרות שזה דיני נפשות אין ב"ד טוענים עבורו.

מאי שנה מסית וכו': הטעם שלא טוענים למסית לפי שהתורה אמרה לגבי מסית "ולא תקמל ולא תכסה עליו".

אמר רבי שמואל בר נחמן אמר רבי יונתן מניין שאין טוענין למסית? **מנחש הקדמוני:** הנחש הסית את האשה לאכול מעץ הדעת, ולמרות שהוא יכל לטעון 'דברי הרב (= הקב"ה שאסר לאכול מהעץ) ודברי התלמיד (= הנחש) דברי מי שומעים? דברי הרב שומעים!' וא"כ על חוה היה לשמוע בקול הקב"ה ולא בקולי, ובכל זאת הקב"ה לא טען זאת עבורו כיון שהוא לא טען זאת בעצמו, ומכאן שאין טוענים למסית.

אמר חזקיה מניין שכל המוסיף גורע: הקב"ה הזהיר אותם לא לאכול מעץ הדעת אבל הוא לא אסר עליהם לגעת בו, וחוה אמרה לנחש "וּמִפְרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בוּ פֶן תִּמְתּוּן", הרי שהיא הוסיפה על הציווי של הקב"ה, ומחמת שהוסיפה על הציווי היא גרעה ממנו, שהנחש דחף את חוה על העץ עד שהיא נגעה בו, ואמר לה 'תראי שאין מיתה על הנגיעה, וכמו כן אין מיתה על האכילה', ובגלל זה חוה אכלה מהעץ, נמצא שמחמת ההוספה של הנחש היא אכלה וגרעה מציווי הקב"ה.

רב מרשיא אמר מהכא: לומדים זאת מכך שנאמר בתורה "וְעָשׂוּ אָרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמָתִים וְחֲצֵי אָרְפוּ", המלה "אמתים" בלי האות אלף שבתחילתה נקרא 'מאתיים' (מְתִים) דהיינו מאתיים אמות, והאלף שהתווספה גרעה אותו לשתי אמות.

רב אשי אמר: לומדים זאת מכך שנאמר בתורה "וְעָשִׂיתְ יְרִיעֶת עֲזִים לְאֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן עֲשִׂיתִי עֲשָׂרָה (= 11) יְרִיעֶת תַּעֲשֶׂה אֹתָם", "עשתי עשרה" בלי האות 'ע' שבתחילתה נקרא 'שתי עשרה' דהיינו 12, ובהוספת האות עין נגרעו ל-11.

*

אמר אביי לא שנו: הכרייתא למעלה אמרה - האומר לחבירו 'מנה לי בידך' והודה חבירו ואמר 'כן', למחרת אמר לו 'תן לי את המנה', אמר לו 'סתם צחקתי עליך אתמול', פטור מלשלם. אפילו אם היו עדים שהתחבאו מאחורי הגדר וראו שאתמול הוא הודה לו.

כל זה דוקא שכאשר הוא תובע אותו למחרת הוא אומר לו כנ"ל (שאתמול סתם צחקתי עליך). אבל אם הוא אומר לו 'מעולם לא אמרתי שאני חייב לך', הוא לא

נאמן בטענה הזו. והוא לא יכול להשבע על הטענה הזו, כי הוא כבר מוחזק כשקרן שהרי יש עדים שהוא הודה.

(אמר) רב פפא בריה זרב אחא בר אדא: רב פפא חולק וסובר שהוא לא כפרן, בגלל שדברים שאדם אומר 'בכדי' = בחנם כלומר בצחוק, הוא לא זוכר שהוא אמר אותם.

ההוא דאכמין ליה עדים לחבריה בכילתיה: מעשה באדם שהחביא עדים בתוך 'כילה' = כיסוי של מיטה, ואמר לחבירו 'מנה לי בידך', אמר לו חבירו 'הן', אמר לו האם אתה מסכים שכל השומעים יהיו עדים על כך בין הערים ובין הישנים? (כדי שאם הוא יסכים, העדים המוחבאים יהיו עדים עליו), אמר לו החבר 'לא'. אמר על כך רב כהנא מכיון שהנתבע לא רצה להודות בפני עדים, הוא יכול לומר לו אחר כך משטה הייתי בך.

ההוא דאכמין עדים בקיברא: מעשה באדם שהחביא עדים בתוך קבר, ואמר לחברו בבית הקברות מנה לי בידך וכו' והאם אתה מסכים שהחיים והמתים יהיו עדים על כך? (כשכוונתו שהעדים המוחבאים בתוך הקבר יעדו עליו, והנתבע לא יעלה בדעתו שיש כאן אנשים חיים). וכנ"ל.

אמר רבינא ואיתימא רב פפא שמע מינה מהא וכו': מהסיפורים הללו אנו לומדים שאין צורך דוקא שהלווה יאמר לעדים 'אתם עדיי', אלא אפילו אם המלוה אמר לו שהם יהיו עדים והלווה שתק, הודאתו נחשבת הודאה בפני עדים. כי דוקא בגלל שהוא אמר במפורש 'לא' אין היתה הודאתו נחשבת בפני עדים (בסיפורים הללו), אבל אם היה שותק היתה זו הודאה בפני עדים.

ההוא דהוה קרו ליה קב רשו: מעשה באדם שהיו קוראים לו 'קב רשו' = קב של שטרות חוב, דהיינו שיש עליו הרבה שטרות חוב שהוא חייב לשלם. אמר האיש הזה 'מי נושה בי כסף? רק פלוני ופלוני'. הלכו הפלוני והפלוני הללו ותבעו אותו לדין כי הוא הודה שהוא חייב להם. פסק רב נחמן 'אדם עשוי שלא להשביע את עצמו' כלומר אדם רוצה להראות שאין לו כסף ולכן הוא אומר שהוא חייב כסף לאנשים, למרות שבאמת הוא לא חייב להם, ולכן אין זו הודאה. [החידוש שבית דין טוענים זאת לנתבע למרות שהוא לא טוען. מפרשים].

ההוא דהוה קרו ליה עכברא דשכיב אדינרי: מעשה באדם שהיו קוראים לו 'עכבר השוכב על דינרים' דהיינו שיש לו הרבה כסף והוא לא נהנה ממנו. כאשר

הוא הלך למות הוא אמר 'פלוני ופלוני נושים בי כסף'. לאחר פטירתו הלכו הפלוני והפלוני הללו ותבעו את יורשיו לדין.

כי אמרינן אדם עשוי שלא להשביע את עצמו הני מילי מחיים אבל לאחר מיתה לא: דוקא כשאדם אומר זאת בחייו אנו אומרים שהוא לא רוצה שיחשבו שהוא עשיר, אבל לפני מותו אין לו שום ענין לומר זאת, ולכן זו כן הודאה אמיתית.

פרעו פלגא וכו': היורשים שילמו להם חצי מהכסף. הלכו הפלוני והפלוני ותבעו אותם על החצי השני. אך רבי חייא פסק שגם לפני מותו אדם עשוי להראות שאין לו כסף, כדי שלא יחשבו שבניו עשירים. וממילא הודאתו אינה אמיתית.

אמרו ליה ניזיל וניהדר? אמר להו כבר הורה זקן: שאלו התובעים את רבי חייא האם נחזיר את החצי שקיבלנו מהיורשים בחזרה ליורשים? אמר להם רבי חייא כבר הורה לכם רבי ישמעאל ברבי יוסי שתיגבו מהם את הכסף, ואני לא אחלוק על מה שהוא הורה.

הודה בפני שנים וקנו מידו: אם הלווה הודה בפני שנים ועשה קנין על ההודאה הזו, כותבים שטר על ההודאה הזו. למרות שהוא לא אמר שיכתבו שטר על כך, כי סתם קנין עומד לכתובה. אבל אם לא עשו קנין על ההודאה אין כותבים שטר. למרות שהוא הודה בפני שני עדים ואמר להם 'אתם עדי' והוא חייב לשלם את הכסף, כי עדיין הוא מעוניין שהחוב יהיה רק 'מלוה על פה' ולא 'מלוה בשטר' (מלוה בשטר חמור ממלוה על פה כי גובים אותו מנכסים משועבדים).

בפני שלשה ולא קנו מידו: ואם הודה בפני שלושה אנשים ולא עשה קנין, לדעת רב כותבים שטר בלי הסכמתו. כי כשהוא מודה פני שלושה הוא בעצם מודה בפני בית דין, ובית דין יש להם כח לשנות את החוב ממלוה על פה למלוה בשטר שהרי 'הפקר בית דין הפקר'. לדעת רב אסי לא כותבים שטר, כי הוא לא התכוין לעשותם בית דין אלא רק שלושה עדים.

הוה עובדא וחש לה רב להא דרב אסי: היה מקרה כזה, ורב חשש לדעת רב אסי והורה לא לכתוב שטר על ההודאה.

אמר רב אדא בר אהבה הא אודיתא: המודה בפני שלושה בלי לעשות קנין, יש פעמים שכותבים שטר ויש פעמים שלא כותבים. אם השלושה כבר ישבו ובא אליהם והודה בפניהם, לא כותבים שטר. כי יתכן שאפילו היו כאן שניים הוא היה מודה בפניהם, רק שבמקרה כבר ישבו כאן שלושה, אך הוא לא מעוניין בבית דין.

אבל אם הוא אסף שלושה אנשים והושיב אותם כדי להודות בפניהם, הוא בודאי רוצה שיהיה כאן בית דין, ולכן כותבים שטר על ההודאה.

רבא אמר: אפילו אם הוא אסף שלושה, לא כותבים, עד שהוא יאמר להם במפורש תהיו דיינים בשבילי.

מר בר רב אשי אמר: אפילו אמר כנ"ל לא כותבים, עד שהם יתנהגו ממש כבית דין. דהיינו שהם יקבעו מקום לדון, וישלחו שליח שיקרא לנתבע, והנתבע יבוא ויודה בפניהם. אז ההודאה נעשתה בפרסום ולכן היא נחשבת כמלוה בשטר, ולכן כותבים אותה.

הודה במטלטלי וקנו מידו: כאמור אם הנתבע הודה שהוא חייב מטלטלין (כגון כסף) ועשה קנין, כותבים שטר על ההודאה כנ"ל. אבל מה הדין אם הוא הודה על קרקע שהוא מחזיק בה שהיא לא שלו אלא של התובע, והוא לא עשה קנין על ההודאה. האם כותבים שטר על ההודאה או לא?

מר זוטרא אמר כותבין: בגלל שדוקא במטלטלין (כגון כסף), אנו אומרים שהמטלטלין נהיו בגדר 'חוב' שהוא חייב לתובע. כי 'מלוה להוצאה ניתנה' (= אדם שלוקח הלואה, הכסף ניתן כדי שיבזבז אותו וישלם כסף אחר בחזרה). ואם כן אנו אומרים שהנתבע מעונין שהחוב ישאר בגדר מלוה על פה ולא מלוה בשטר, ולכן לא כותבים שטר.

כל זה במטלטלין. אבל קרקע אינה ניתנת בהלואה, כי לא שייך לבזבז אותה, אלא היא תמיד נשארת במקומה לבעליה. ממילא אין כאן חוב, אלא ברגע שהנתבע מודה, היא מיד שייכת לתובע. כי כל ההודאה של הנתבע היא רק גילוי מילתא שהקרקע שייכת לתובע. ממילא אין שום נזק לנתבע אם יכתבו זאת בשטר.

אבל **אמימר** חולק וסובר שאין כותבים. כי אין רשות לעדים לכתוב שטר מעצמם ללא ציווי של המלוה (יחידושי הר"ן).

רבינא איקלע לדמהריא. אמר ליה רב דימי בר רב הונא מדמהריא לרבינא - מטלטלי ואיתנהו בעינייהו? מה הדין כשהנתבע מודה לתובע בפני שני עדים שהוא חייב לו מטלטלין. והמטלטלין הללו נמצאים בביתו באותו מצב שקיבל אותם. האם מכיון שהם מונחים בביתו, הם כבר שייכים לתובע מיד בהודאה של הנתבע, בדומה לקרקע כנ"ל. ולכן כותבים על ההודאה שטר. או מכיון שהתובע עדיין צריך לגבות אותם מהנתבע (בשונה מקרקע שאינה מיטלטלת ובמקום שהוא נמצאת היא

שייכת לבעליה) לא כותבים על ההודאה שטר. כי הנתבע מעוניין שהמטלטלין הללו יהיה בגדר מלוה על פה, שמא הוא יצטרך להשתמש בהם ולכזבז אותם.

ההיא אודיתא דלא הוה כתוב בה: מעשה בשטר הודאה שלא היה כתוב בו הנוסח הבא 'הנתבע אמר לנו כתבו וחתמו ותתנו לתובע', לכאורה יש לחשוש שהשטר אינו כשר כי יתכן והנתבע לא הודה. אמרו על כך אב"י ורבא שהשטר כשר. וכמו שאמר ריש לקיש שאין לחשוש על שטר שהכתוב בו היה קטן, כי יש לנו 'חזקה' שעדים לא היו חותמים על השטר של קטן כי הוא לא ראוי לעשות קניינים. כך גם כאן העדים לא היו כותבים את שטר ההודאה אם הנתבע לא היה מצוה אותם לכתוב אותו. אלא בהכרח שהנתבע כן צוה לכתוב את השטר, רק שהסופר של בית הדין שכח לכתוב זאת בתוך השטר.

מתקיף לה רב פפי: האם יתכן שיש דין שלא כל הדיינים בקיאים בו, וסופרי בית דין יהיו בקיאים בו? והיינו הדין הזה שרק אם הנתבע עשה קנין על ההודאה כותבים שטר, יש דיינים שאינם בקיאים בו, ואם כן ודאי שגם הסופרים לא בקיאים בדין הזה. ויתכן שהם כתבו את השטר למרות שהיה אסור להם.

שאלינהו לספרי דאב"י וידעי לספרי דרבא וידעי: אך שאלו את סופרי בית הדין של אב"י ושל רבא, והם אכן ידעו את הדין הזה.